

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра угорської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор українсько-угорського
навчально-наукового інституту

_____ О.О.Шпеник
« 26 » червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Література античності**

**«Угорська мова і література
(мова навчання фахових дисциплін – угорська)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови))
спеціалізацією А4.026 Угорська мова та зарубіжна література
галузь знань А Освіта
Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти
(мова та зарубіжна література (угорська)).
Вчитель угорської мови і літератури, зарубіжної літератури**

Робоча програма навчальної дисципліни **«Історія зарубіжної літератури. Література античності.»** для здобувачів вищої освіти **«Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)»** першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю **A4 Середня освіта** предметною спеціальністю **A4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови))** спеціалізацією **A4.026 Угорська мова та зарубіжна література** галузь знань **A Освіта** Кваліфікація: **Бакалавр середньої освіти (мова та зарубіжна література (угорська))**. **Вчитель угорської мови і літератури, зарубіжної літератури.**

Розробники: Гульпа Д. В. кандидат філологічних наук, доцент,

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *угорської філології*
протокол № _____ від «_____» _____ 2025р.

Завідувач кафедри угорської філології

Зикань Х.І.

Схвалено науково-методичною комісією українсько-угорським навчально-науковим
інститутом

протокол № _____ від «_____» _____ 2025р.

Голова науково-методичної комісії _____ Талабірчук О.Ю.

© Гульпа Д.В., 2025р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи студента – 46	2	
	Лекції:	
	24	
	Практичні (семінарські):	
	20	
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури. Література античності.» – підготувати фахівця, вчителя угорської мови літератури, який може виконувати складні педагогічно-методичні завдання в процесі професійної діяльності, застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань, ефективно використовувати основи методичної підготовки для реалізації професійних функцій майбутнього вчителя угорської мови і літератури. Процес навчання передбачає застосування новітніх теорій, методик, що впроваджуються через ознайомлення з сучасними уявленнями про цілі і цінності педагогічної освіти, проблеми навчання і виховання здобувачів освіти традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципів неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ФК10. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти

ФК11. Здатність проектувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК12. Здатність використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей школярів у процесі навчання іноземної мови.

ФК13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК14. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

ФК15. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

ФК16. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

ФК17. Здатність використовувати знання угорської мови у професійній діяльності.

ФК18. Здатність використовувати знання угорської літератури у професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія угорської літератури. Стародавня угорська література.» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП	Назва навчальної дисципліни
ОК7	Філософія
ОК 8	Вступ до мовознавства

OK9	Вступ до літературознавства
OK 10	Вступ до фіно-угрознавства
OK11	Угорська усна народна творчість та народознавство
OK 16	Основи наукових досліджень
OK 18	Історія угорської літератури
OK 19	Історія зарубіжної літератури
OK 20	Історія угорської літературної критики
OK 21	Історія угорської літературної мови
OK 23	Методика навчання угорської та зарубіжної літератур у закладах загальної середньої освіти
OK 29	Пропедевтична педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (навчальна)
OK 30	Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (виробнича)
OK 31	Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (виробнича)
OK32	Кваліфікаційний іспит з угорської мови та літератури

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Угорська мова і література (мова навчання фахових дисциплін – угорська)**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Називає і аналізує</i> методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; <i>класифікує</i> форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.	ПРН 3
<i>Здійснює</i> добір і <i>застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично <i>оцінює</i> результати їх навчання та ефективність уроку.	ПРН 4
<i>Вибирає</i> відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; <i>аналізує</i> динаміку особистісного розвитку учнів, <i>визначає</i> ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.	ПРН 5
<i>Демонструє</i> знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), <i>оперує</i> базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.	ПРН 7
<i>Генерує</i> обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.	ПРН 8
<i>Застосовує</i> сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.	ПРН 9
<i>Демонструє</i> володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.	ПРН 10

<i>Виявляє</i> навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, <i>пояснює</i> необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	ПРН 11
<i>Аналізує</i> власну педагогічну діяльність та її результати, <i>здійснює</i> об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.	ПРН 12
<i>Демонструє</i> знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.	ПРН 13
<i>Застосовує</i> на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів.	ПРН 14
<i>Вміє</i> складати конспекти уроків різних типів, у тому числі для проведення у дистанційному режимі.	ПРН 15
<i>Обирає</i> педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.	ПРН 16
<i>Оцінює</i> ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітнього контексту.	ПРН 17
<i>Уміє</i> здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.	ПРН 18
<i>Характеризує</i> тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, визначає світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; <i>аналізує</i> твір за його ознаками і в контексті епохи, <i>називає</i> жанрові особливості твору, оперуючи термінологією.	ПРН 19
<i>Демонструє</i> володіння іншомовною комунікативною компетентністю відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в усіх видах усного і писемного спілкування.	ПРН 20
<i>Доводить</i> конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства і одиницями різних рівнів системи мови, <i>пояснює</i> мовний і мовленнєвий матеріал, <i>вміє</i> сам і <i>навчає</i> учнів користуватися словниками різних типів.	ПРН 21
<i>Аналізує, коментує, реферує і перекладає</i> тексти різних стилів і тематики, демонструючи лексичну, граматичну і стилістичну компетентності.	ПРН 22
<i>Уміє</i> критично опрацювати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.	ПРН 23
<i>Демонструє</i> здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	ПРН 24

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		модуль 2	
	Кількість годин	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість годин	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	13	50	13	50
Модульна контрольна робота	2	50	2	50
Разом	15	100	15	100

Середній результат двох змістових модулів дає результат навчальної роботи семестру.

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль навчальних досягнень упродовж семестру здійснюється за такими критеріями: підготовка до практичних занять та виконання самостійної роботи з теми занять, разом оцінюються до п'яти балів (10 тем x 5 балів).

Знання, вміння та навички здобувачів оцінюються на основі якості виконання вказаних конкретизованих завдань. Кількісна оцінка поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результати поточного контролю протягом одного модуля – 50б.

Здобувач, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені заняття, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модуля, у визначений деканатом термін, здійснюється модульний контроль у вигляді виконання письмових завдань. До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі незалежно від результатів поточного контролю. Якщо з об'єктивних причин здобувач не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Модульна контрольна робота оцінюється від 1 до 50 балів:

50-41 бал – «відмінно»

40-31 бал – «добре»

30-15 балів – «задовільно»

14-0 балів – «незадовільно»

«**50-41 бал**» (оцінка «відмінно») – здобувач виконав завдання запропонованого йому варіанта у повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь та навичок.

Продемонстровано достатній словниковий запас (використано різноманітні лексичні одиниці та граматичні структури) для вирішення заданого завдання.

«**40-31 бал**» (оцінка «добре») – здобувач виконав завдання запропонованого йому варіанта у повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в даному матеріалі, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Можливі лексичні помилки (максимум три), що не впливають на розуміння написаного, граматичні структури вжито правильно та в спрощеному вигляді.

«**30-15 балів**» (оцінка «задовільно») – здобувач виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Продемонстровано недостатній словниковий запас (використано одноманітні лексичні одиниці та прості граматичні конструкції) для вирішення заданого завдання, використано граматичні конструкції, що спотворюють зміст висловлення.

«**14-0 балів**» (оцінка «незадовільно») – здобувач не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Через велику кількість граматичних помилок зміст висловлення незрозумілий.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «**Історія угорської літератури. Література античності.**» є **екзамен**, який проводиться в усній формі.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю:

- підготовка до практичних занять (відповіді на практичних заняттях) – 20б. (10 тем x 2 бали);
- виконання самостійної роботи з теми заняття – 30б. (10 тем x 3 бал). У ході самостійної роботи студенти повинні опрацювати обов'язкову та додаткову літературу, тексти лекцій, тощо;
- виконання модульної контрольної роботи – 50б.

Якщо впродовж семестру не виконувалася вчасно поточна навчальна програма, не зарахована контрольна робота, а також за результатами модульного контролю та інших навчальних форм кількість балів менша 50%, тобто до 50 балів – здобувач не допускається до екзамену.

Відповідно до набраної кількості балів (**ОБОВ'ЯЗКОВО** – виконання і зарахування модульної контрольної роботи) успішність студентів оцінюється таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

«Відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

«Добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

«Добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

«Задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

«Задовільно» (60-63 балів, E) заслуговує здобувач, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється здобувачам, що допустили грубі помилки у відповіді на заліку чи екзамені та при виконанні залікових або екзаменаційних завдань, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.

«Незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

«Незадовільно» (0-34 балів, F) виставляється здобувачу, коли протягом семестру він допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Література античності. Література античної Греції.

Тема 1. Місце і роль античної літератури в розвитку світової літератури.

Az antik irodalom helye és szerepe a világirodalom fejlődésében.

Тема 2. Спадщина давньогрецької культури. Епоха та особливості становлення давньогрецького суспільно-політичного та культурного ладу.

Az ókori görög kultúra hagyatéka. Az ókori görög társadalom-politikai és kulturális rendszer kialakulásának kora, jellemzői.

Тема 3. Роль мікенської та критоської культури в розвитку давньогрецької літератури. Митецька спадщина цієї епохи.

A műkéniak és kritoszi kultúra szerepe az ókori görög irodalom fejlődésében. E kor tárgyi hagyatéka.

Тема 4. Характеристика давньогрецького письма. Роль лінійок А та лінійок Б у розвитку писемної літератури. Дослідники та дешифрувальники давньогрецької писемності.

Az ókori görög írás jellemzői. A lineáris A és lineáris B szerepe az írott irodalom fejlődésében. Az ókori görög írásrendszer tanulmányozói, megfejtői.

Тема 5. Хронологія грецької літератури. Характеристика архаїчної доби.

A görög irodalom korszakolása. Az archaikus kor jellemzői.

Тема 6. Система вірувань стародавніх греків. Поняття міфу, його види та роль у формуванні світогляду давніх греків та розвитку літературної традиції.

Az ókori görögök hitvilága. A mítosz fogalma, típusai és szerepük az ókori görögök világlátásának formálására, az irodalmi hagyomány fejlődésére.

Тема 7. Характеристика гомерівської доби. Гомерівське питання. Іліас і Одиссея. Жанрово-стилістична характеристика епосу, його соціально-політична дійсність, світогляд, джерело, вплив на розвиток грецької та європейської літератур.

A homéroszi kor jellemzői. A homéroszi-kérdés. Az Illiász és Odüsszeia c. eposzok jelentősége, társadalom-politikai valósága, világnézete, forrása, hatása a görög és európai irodalom fejlődésére.

Тема 8. Місце і роль дидактичної літератури в розвитку грецької літератури, творчий шлях Гесіода.

A didaktikus irodalom helye és szerepe a görög irodalom fejlődésében, Hésziodosz alkotói pályaképe.

Тема 9. Грецька поезія. Жанрова характеристика елегії, епіграми, ямбузу, меча, їх характеристика, мова, джерело, теми, представники. Сапфо, Анакреонт, Алкаїос, Солон, Піндар та ін. його робота.

A görög költészet. Az elégia, epigramma, Iambosz, kardal műfaji jellemzői, sajátosságuk, nyelvezetük, forrásuk, témaviláguk, képviselőik. Szappho, Anakreon, Alkaios, Solon, Pindaros stb. munkássága.

Тема 10. Доба класичної літератури. Передумови розвитку грецької драми і театру, їх характеристики та роль у розвитку грецької та європейської літератури та культури. Жанрова характеристика трагедії, тематика, творці. Жанрова характеристика, тематика, мова, представники комедії. Характеристика доби еллінізму, літературні напрями та представники.

A klasszikus irodalom kora. A görög dráma és színház kialakulásának háttere, sajátosságai, szerepe a görög és európai irodalom, kultúra fejlődésében. A tragédia műfaji jellemzői, témavilága, alkotói. A komédia műfaji sajátosságai, témavilága, nyelvezete, képviselői. A hellénizmus korának jellemzői, irodalmi irányzatai, képviselői.

Модуль 2

Література просвітництва та бароко

Література античності. Література стародавнього Риму.

Тема 11. Початки римської літератури. Вплив грецької літератури на розвиток римської.

A római irodalom kezdetei. A görög irodalom hatása a római irodalom fejlődésére.

Тема 12. Архаїчна доба римської літератури. Міфічний світогляд, система вірувань і світогляд римлян. Місце і роль міфу в розвитку римської літератури.

A római irodalom archaikus kora. A rómaiak mitikus világgépe, hitvilága, világnézete. A mítosz helye és szerepe a római irodalom fejlődésében.

Тема 13. Вплив і роль аттичної грецької комедії на розвиток римської комедії та театру.

Тема, сюжет і спосіб передачі римської комедії. Комедії Плавта і Теренція.

Az attikai görög komédia hatása és szerepe a római komédia és színház fejlődésére. A római komédia témavilága, tárgya, közvetítési módja. Plautus és Terentius vígjátékai.

Тема 14. Жанри, характеристика, джерела, тематика, світогляд, представники римської поезії.

A római költészet műfajai, jellemzői, forrásai, témavilága, világképe, képviselői.

Тема 15. Римська література доби громадянської війни. Літературні течії. Напрями, вчення, прагнення, тематика, світогляд, представники архаїки та неотерики. Вплив філософії Епікура на тематику представників архаїчного напрямку, на творчість Лукреція. Поетичне кредо неотериків. Творчий шлях Катутла.

Római irodalom a polgárháborúk korában. Irodalmi irányzatok. Az archaikusok és neoterikusok irányzata, tanítása, törekvéseik, témaviláguk, világnézetük, képviselőik. Epikuros filozófiájának hatása az archaikus irányzat képviselőinek témavilágára, Lucretius munkásságára. A neoterikusok költői hitvallása. Catullus alkotói pályaképe.

Тема 16. Соціально-політичні та культурні умови доби Августа.

Augustusztus korának társadalom-politikai, kulturális viszonyai.

Тема 17. Роль Мецената в розвитку літературного життя доби Августа.

Mecenás szerepe az augusztuszi kor irodalmi életének alakulásában.

Тема 18. Творчі доби Августа та його культурна політика.

Az augusztuszi kor alkotói. Augustusztus kulturális politikája.

Тема 19. Характеристика жанрів епосу, буколіки, еподу, епістоли, оди, їх роль у формуванні літературної традиції того часу.

Az eposz, bucolika, epodosz, episztoła, óda műfajának jellemzői, szerepük a kor irodalmi hagyományának alakításában.

Тема 20. Класика римської літератури: творчість Вергілія, Горация, Овідія. Римська філософсько-риторична традиція.

A római irodalom klasszikusai: Vergilius, Horátius, Ovidius munkássága. A római filozófiai és retorikai hagyomány.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	Форма навчання: <i>денна</i>				Форма навчання: <i>заочна</i>			
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Усього	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Усього
1-й семестр								
Модуль 1								
Тема 1. Місце і роль античної літератури в розвитку світової літератури.	1	1	3	5				
Тема 2. Спадщина давньогрецької культури. Епоха та особливості становлення давньогрецького суспільно-політичного та культурного ладу.	2	1	3	7				
Тема 3. Роль мікенської та критоської культури в розвитку давньогрецької	1	1	3	5				

літератури. Митецька спадщина цієї епохи.								
Тема 4. Характеристика давньогрецького письма. Роль лінійок А та лінійок Б у розвитку писемної літератури. Дослідники та дешифрувальники давньогрецької писемності.	1	1	3	7				
Тема 5. Хронологія грецької літератури. Характеристика архаїчної доби.	1	1	3	5				
Тема 6. Система вірувань стародавніх греків. Поняття міфу, його види та роль у формуванні світогляду давніх греків та розвитку літературної традиції.	1	1	3	5				
Тема 7. Характеристика гомерівської доби. Гомерівське питання. Іліас і Одиссея. Жанрово-стилістична характеристика епосу, його соціально-політична дійсність, світогляд, джерело, вплив на розвиток грецької та європейської літератур.	1	1	2	3				
Тема 8. Місце і роль дидактичної літератури в розвитку грецької літератури, творчий шлях Гесіода.	1		1	2				
Тема 9. Грецька поезія. Жанрова характеристика елегії, епіграми, ямбузу, меча, їх характеристика, мова, джерело, теми, представники. Сапфо, Анакреонт, Алкаїос,	1	1	1	2				

Солон, Піндар та ін. його робота								
Тема 10. Доба класичної літератури. Передумови розвитку грецької драми і театру, їх характеристики та роль у розвитку грецької та європейської літератури та культури. Жанрова характеристика трагедії, тематика, творці. Жанрова характеристика, тематика, мова, представники комедії. Характеристика доби еллінізму, літературні напрями та представники.	2	1	1	2				
<i>Модульна контрольна робота №1</i>		1		2				
Разом за модуль	12	10	23	45				
Модуль 2								
Тема 11. Початки римської літератури. Вплив грецької літератури на розвиток римської.	2	1	3	7				
Тема 12. Архаїчна доба римської літератури. Міфічний світогляд, система вірувань і світогляд римлян. Місце і роль міфу в розвитку римської літератури.	2	1	3	7				
Тема 13. Вплив і роль аттичної грецької комедії на розвиток римської комедії та театру. Тема, сюжет і спосіб передачі римської комедії. Комедії Плавта і Теренція	1	1	2	6				
Тема 14. Жанри, характеристика, джерела, тематика,	1		3	6				

світогляд, представники римської поезії.								
Тема 15. Римська література доби громадянської війни. Літературні течії. Напрями, вчення, прагнення, тематика, світогляд, представники архаїки та неотерики. Вплив філософії Епікура на тематику представників архаїчного напрямку, на творчість Лукреція. Поетичне кредо неотериків. Творчий шлях Катулла.	1	1	3	4				
Тема 16. Соціально-політичні та культурні умови доби Августа.	1		3	2				
Тема 17. Роль Мецената в розвитку літературного життя доби Августа.	1	1	3	2				
Тема 18. Творці доби Августа та його культурна політика.	1	1	1	2				
Тема 19. Характеристика жанрів епосу, буколіки, еподу, епістоли, оди, їх роль у формуванні літературної традиції того часу.	1	1	1	5				
Тема 20. Класика римської літератури: творчість Вергілія, Горація, Овідія. Римська філософсько-риторична традиція.	1	1	1	3				
<i>Модульна контрольна робота №2</i>		2		2				
Разом за модуль	12	10	23	45				
Всього:	24	20	46	90				

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1-3.	Епічна проблема, повчання, персонажі Іліади. Az Iliász c. eposz problematikája, tanítása, szereplői.		
2.	Соціальна дійсність і традиція, представлені в «Іліаді». Az Iliászban bemutatott társadalmi valóság, hagyomány.		
3.	Соціальна дійсність епічної «Одіссеї» Az Odüsszeia c. eposz társadalmi valósága.	1	
4.	Одіссеї як прототип нової, активної людини. Odüsszeusz, mint az új, cselekvő ember prototípusa.		
5.	Адресат та тема дидактичного твору Гесіода «Праці та дні». Hésziodosz Munkák és napok c. művének megszólítottja, tanítása.	1	
6.	Теми грецької класичної поезії. Жанр, тема, адресати, життєве відчуття віршів Сапфо, Алкаїя, Анакреонта. A görög klasszikus költészet témavilága. Szappfo, Alkaios, Anakreon verseinek műfaja, témvilága, megszólítottjai, életérzése.		
7.	Драматургічний прийом і тематика Есхіла. Опис трилогії «Прометей» Aiszkülosz drámaírótechnikája, témavilága. A Prométeusz trilógia ismertetése.	1	
8.	Творчий шлях Софокла. Місце і роль трагедії «Король Едіп» у його творчості Szophoklész alkotói pályaképe. Az Odipusz történet helye és szerepemunkásságában.	1	
9.	Традиція драматурга Евріпіда. Його погляди на жінок, пристрасть і грецьких богів. Аналіз трагедії «Медея». Euripidész drámaírói hagyománya. A nőkről, szenvedélyről és a görög istenekről vallott nézetei. Medea c. tragédiájának elemzése.	1	
10.	Характеристика античної комедії. Творчість Арістофана, його погляди на роль і значення комедії. Аналіз комедії «Мир». Az ókori komédia jellemzői. Arisztophanesz munkássága, a komédiaírás szerepéről, faladatáról vallott nézetei. A béke c. vígjáték elemzése.	1	
	<i>Модульна контрольна робота №1</i>	2	
11-13.	Роль аттичної комедії у творчості Плавта і Теренція. Аналіз комедії Плавта «Хвалькуватий солдат» Az attikai komédia szerepe Plautus és Terentius munkásságában. Plautus A hetvenkedő katona c. vígjáték elemzése.	1	
12.	Вплив епікурейської філософії на творчість Лукреція. Аналіз роботи «Природа» Az epikurosi filozófia hatása Lucretius munkásságára. A természet c. mű elemzése.	1	
13.	Погляди Катутлла на кохання, його концепція кохання. Catullus szerelemről vallott nézetei, szerelemfelfogása.	1	
14.	Тема, вчення, світогляд твору «Буколіка» Вергілія. Vergilius Bucolika c. kötetének témavilága, tanítása, világlátása.	1	
15.	Джерело та суспільно-політичний зміст епосу Вергілія «Енеїда» Vergilius Aeneisz c. eposzának forrása, társadalom-politikai mondanivalója.	1	
16.	Життєвий світогляд і політичні погляди Горація відображені в «Еподосах».	1	

	Horátius életfelfogásának, politikai nézeteinek tükröződése az Epodoszok c. gyűjteményében.		
17.	Зміст, вчення та світогляд збірки «Оди» Горація. Horátius Ódák c. gyűjteményének felépítése, tanítása, mondanivalója.	1	
18.	Аналіз збірки Горація «Епістолярій». Horátius Episztolák c. gyűjteményének elemzése.	1	
19.	Суть філософської думки Горація Карпе Діем. Horátius Carpe diem életfelfogásának jellemzői, tanítása.	1	
20.	Місце і роль Овідія в розвитку класичної римської літератури. Ovidius helye és szerepe a klasszikus római irodalom fejlődésében	1	
	Модульна контрольна робота №2	2	
Разом		20	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1.	Уточнення поняття класичної літератури. A klasszikus irodalom fogalmának tisztázása. .	3	
2.	Літературна спадщина архаїчної доби. Роль міфу в розвитку грецької віри, світогляду та літератури. Az archaikus kor irodalmi hagyatéka. A mítosz szerepe a görög hitvilág, világfelfogás és irodalom fejlődésében.	3	
3.	Міфи про грецьких героїв і грецьких богів. A görög hőskről és görög istenekről szólómítoszok.	3	
4.	Грецька поезія. Основні жанри, представники, теми та мова грецької поезії. A görög költészet. A görög költészet fő műfajai, képviselői, témavilága, nyelvezete.	3	
5.	Передумови і традиції розвитку грецької драми. A görög dráma kialakulásának előzményei, hagyománya.	3	
6.	Грецький театр. Роль першого грецького актора в еволюції та розвитку драматичної літератури. A görög színház. Az első görög színész szerepe a drámai irodalom alakulásában, fejlődésében.	3	
7.	Епоха грецької класичної літератури. Жанр трагедії. Класика грецької трагедії. A görög klasszikus irodalom kora. A tragédia műfaja. A görög tragédia klasszikusai.	3	
8.	Жанрова специфіка, ознаки та представники комедії. Літературна традиція доби еллінізму A komédia műfaji sajátosságai, jellemzői, képviselői. A Hellénizmus korának irodalmi hagyománya.	2	
9.	Вчення міфів про грецьких богів та їх адресати. Пояснення міфу про Деметру. A görög istenekről szóló mítoszok tanítása, megszólítottjai. A Demeter mítosz ismertetése.	2	

10.	Роль обрядової традиції, пов'язаної з Діонісом, у розвитку грецької літератури, драматургії та театру. A Dionüszoszhoz kapcsolódó rituális hagyomány szerepe a görög irodalom, dráma és színház fejlődésében.	2	
11.	Зміст та цільова аудиторія міфів про Діоніса A Dionüszoszról szóló mítoszok tanítása, célközönsége.	2	
12.	Місце і роль троянського циклу в грецькій епічній традиції. A trójai mondakör helye és szerepe a görög epikus hagyományban	2	
13.	Початки, характерні риси, жанри та представники римської поезії. A római költészet kezdetei, jellemzői, műfajai, képviselői.	2	
14.	Місце і роль римської акторської майстерності та театру в розвитку римської літератури. A római színház és színház helye és szerepe a római irodalom fejlődésében.	2	
15.	Тематика, місце дії та зміст римської драми. A római dráma tematikája, helyszínei, mondanivalója.	2	
16.	Жанри, тематика та характерні риси римської поезії. A római költészet műfajai, témavilága, jellemzői.	2	
17.	Характеристика та зміст архаїчної поезії Az archaikus költészet jellemzői, tanítása.	2	
18.	Теми архаїчних поетів. Az archaikus költők témavilága.	2	
19.	Характеристика та прагнення неотеричної поетичної школи. A neoterikus költői iskola jellemzői, törekvései.	2	
20.	Погляди Катутла на політику. Catullus politikáról vallott nézetei.	2	
	Разом	46	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: комп'ютер, інтерактивна дошка, проектор, навчальна платформа Moodle (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гульпа Д.В. Основні питання вивчення курсу: Історія світової літератури. Література античності. Навчально-методичний посібник. Ужгород: Гражда, 2017. С. 56.
2. Гульпа Д.В. Методичні вказівки для написання курсових та випускних кваліфікаційних робіт бакалавра, спеціаліста та магістра. Навчально-методичний посібник. – Ужгород: Гражда, 2017 – 56 с.
3. Tapodi Zsuzsa. Utazás Bécsbe – a saját és a másik idegensége. In: Homo viator. Tanulmányok az irodalom-, nyelv- és kultúratudományok köréből. szerk. Mihályi Vilma-Irén – Pap Levente – Piédner Judit – Tapodi Zsuzsa. Bukarest–Sepsiszentgyörgy: RHT – Kolozsvár, Erdélyi Múzeum Egyesület, 290–299.
4. Kúspér Judit. A mítoszok terei. Az antik irodalom tapasztalata Szakács Eszter A Szelek Tornyai című regényében In: Olvasatok és módszerek. Eger, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó, 2023. - 117-131. o.
5. Polgár Anikó. Poszeidón gyöngyszakállja. - Görög-latin intertextusok nyomában, Janus Pannoniustól Weöres Sándorig. Bp.: Pesti Kalligram KFT, 2022. - 254. o.

6. Adamik Tamás. Latin irodalom az átmeneti korban (9-11. század). A keresztény Európa kiteljesedése. Bp.: Pesti Kalligram, 2020. - 464. o.
7. Adamik Tamás. Latin irodalom az érett középkorban (12-13. század). Bp.: Pesti Kalligram, 2022. - 635. o.

Допоміжна література

1. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2013. 368 с.
2. Irene Vallejo. Papirusz – A könyvek története az ókori világban. Fordította Boda Benjamin Gábor. - Bp.: Magnólia Kiadó, 2022. - 541. o.
3. Madarász Imre. Rómába minden úton - Az italianista zarándoklatai. - Bp.: Hungaromax DT., 2023. - 249. o.
4. Kaposi Márton. Rendhagyó és félreértett klasszikusok nyomában. - Bp.: Hungaromax BT., 2019. - 305. o.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://vue.gov.ua/>
2. <https://shron1.chtyvo.org.ua/>
3. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10162/>
4. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5959/>
5. <https://narodna-osvita.com.ua/>
6. https://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.irodalmak/index.asp_id=644.html

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__/ 20__н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р.   Завідувач кафедри _____
(підпис)   (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__/ 20__н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р.   Завідувач кафедри _____
(підпис)   (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__/ 20__н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р.   Завідувач кафедри _____
(підпис)   (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__/ 20__н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__р.   Завідувач кафедри _____
(підпис)   (Прізвище ініціали)

